

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่ปีการศึกษา 2517 เป็นต้นมา วิทยาลัยครูต่าง ๆ รวม 17 แห่งได้เปิดทำการสอนถึงระดับปริญญาตรี ในสาขาวิชาเอกต่าง ๆ ดังนี้ วิชาเอกเกษตรศาสตร์ อุตสาหกรรมศิลป์ เคมี คณิตศาสตร์ คหกรรมศาสตร์ ภาษาไทย ประวัติศาสตร์ ฟิสิกส์ ภูมิศาสตร์ วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ทั่วไป สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ และชีววิทยา รวมผู้สำเร็จปริญญาตรีจากวิทยาลัยครูที่สำเร็จไปแล้ว 3 รุ่น รวม 2559 คน¹ และจากการติดตามผลผู้สำเร็จปริญญาตรีจากวิทยาลัยครู ประจำปีการศึกษา 2518-2519 พบว่าผู้สำเร็จปริญญาตรีจากวิทยาลัยครูทั้ง 17 แห่งมีงานทำแล้วร้อยละ 96 และทำงานอยู่ทั่วประเทศทุกจังหวัดในประเทศไทย ยกเว้นจังหวัดสตูลเพียงจังหวัดเดียวที่ไม่มีผู้สำเร็จปริญญาตรีจากวิทยาลัยครูไปทำงาน โดยเฉพาะกรุงเทพมหานคร มีผู้ทำงานอยู่มากที่สุด ประมาณร้อยละ 14 และสำหรับผู้ที่ทำงานแล้วมีตำแหน่งเป็นครู อาจารย์ และข้าราชการประมาณร้อยละ 90 ผู้ที่เป็นครู อาจารย์ทำหน้าที่สอนประจำประมาณร้อยละ 60 นอกจากนั้นทำหน้าที่ธุรการ บริหารสอนพิเศษ และอื่น ๆ²

¹ เจริญผล สุวรรณโชติและคณะ, "พิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาของวิทยาลัยครูทั่วประเทศ" (พระนคร : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2521)

² เฉลิม อยู่เวียงชัยและคณะ, รายงานการวิจัยการติดตามผลบัณฑิตศึกษาที่จบครูศาสตร์บัณฑิตจากวิทยาลัยครู 17 แห่ง ปีการศึกษา 2518 และ 2519 (กรุงเทพมหานคร : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2521), หน้า 80-81.

นับว่านักเรียนระดับโรงเรียนและนักศึกษาระดับวิทยาลัยจำนวนไม่น้อยที่อยู่ใต้อาการดูแลอบรมสั่งสอนของผู้สำเร็จปริญญาตรีจากวิทยาลัยครูเหล่านี้ ดังนั้นผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จปริญญาตรีดังกล่าวส่งผลกระทบต่อถึงคุณภาพทางการศึกษาของนักเรียนและนักศึกษาเหล่านั้นด้วย ฉะนั้นผู้สำเร็จปริญญาตรีจากวิทยาลัยครูจะมีผลการปฏิบัติงานดีหรือไม่ มากน้อยเพียงไร เป็นเรื่องที่น่าจะทำการศึกษา ซึ่งวิทยาลัยครูในฐานะที่เป็นผู้ผลิตครูระดับปริญญาตรีเหล่านี้ ควรจะได้ทราบไว้เพื่อปรับปรุง แก้ไขหลักสูตร และโปรแกรมในการผลิตครูในระดับปริญญาตรี ในรุ่นต่อไปให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น ก่อนที่จะขยายการผลิตครูระดับนี้ให้กว้างกระจายออกไปในวิทยาลัยครูทั้ง 36 แห่ง¹

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จปริญญาตรี จากวิทยาลัยครูในด้าน
 - 1.1 ความรู้ความสามารถทางวิชาการ
 - 1.2 ความรู้ความสามารถพิเศษและมนุษยสัมพันธ์
 - 1.3 ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่
 - 1.4 บุคลิกภาพของการเป็นครู
 - 1.5 การสนองความต้องการ ของสังคม
 - 1.6 ทักษะคติต่อวิชาชีพครู
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จปริญญาตรี จากวิทยาลัยครูในทัศนะของตนเอง และผู้บังคับบัญชา

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 2.

สมมุติฐานในการวิจัย

จากการวิจัยเพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาที่ผ่านมา อาทิเช่น ประถม ใจจิตร¹ ได้ติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) พบว่าผู้บังคับบัญชามีความเห็นว่าคุณสำเร็จการศึกษามีผลการปฏิบัติงานส่วนมากอยู่ในเกณฑ์ดี และยิ่งพบว่า ผู้บังคับบัญชาที่มีอายุราชการและวุฒิครูต่างกัน มีความเห็นต่อการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จจกวรรศึกษาไม่แตกต่างกัน และจากการติดตามผลของบัณฑิตครูศาสตร์ ของวิไลวรรณ เจริญพงษ์² พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาที่ศึกษาในวิชาเอกที่ต่างกัน พอใจความสามารถในการปฏิบัติงานของตนเองไม่แตกต่างกัน ส่วนการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จปริญญาตรีทางการศึกษาเช่นเดียวกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานไว้ว่า

1. ผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จปริญญาตรี จากวิทยาลัยครูในทัศนะของตนเอง และผู้บังคับบัญชาโดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในเกณฑ์ดี
2. ผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จปริญญาตรีจากวิทยาลัยครู ในทัศนะของตนเอง และผู้บังคับบัญชา ไม่แตกต่างกัน
3. ผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จปริญญาตรี จากวิทยาลัยครูในทัศนะของผู้บังคับบัญชาที่มีอายุราชการ และวุฒิครูต่างกัน ไม่แตกต่างกัน
4. ผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จปริญญาตรีจากวิทยาลัยครู ที่ศึกษาในกลุ่มวิชาที่ต่างกัน ในทัศนะของตนเองไม่แตกต่างกัน

¹ประถม ใจจิตร, "การติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2509 - 2511 ในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคการศึกษา 8" (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2513), หน้า 47 - 49.

²วิไลวรรณ เจริญพงษ์, "การติดตามผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตครูศาสตร์" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515), หน้า 46.

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้จะติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จปริญญาตรีจากวิทยาลัยครู ในกรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2518 ถึง 2520 และไม่ได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นหลังจากสำเร็จปริญญาตรี ขณะสำรวจได้ปฏิบัติงานครูในโรงเรียนหรือวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร

2. ติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จปริญญาตรีจากวิทยาลัยครู โดยให้ผู้สำเร็จปริญญาตรี และผู้บังคับบัญชาในสถานศึกษาที่ผู้สำเร็จปริญญาตรีปฏิบัติงานอยู่เป็นผู้ประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จปริญญาตรีจากวิทยาลัยครูในค่าน

2.1 ความรู้ความสามารถทางวิชาการ

2.2 ความรู้ความสามารถพิเศษและมนุษยสัมพันธ์

2.3 ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่

2.4 บุคลิกภาพของการเป็นครู

2.5 การสนองความต้องการของสังคม

2.6 ทัศนคติต่อวิชาชีพครู

ข้อตกลงเบื้องต้น

ผู้วิจัยถือว่า ผู้สำเร็จปริญญาตรีจากวิทยาลัยครู และผู้บังคับบัญชาคอบแบบสอบถาม ้วยความจริงใจ ตามขอเท็จจริง ปราศจากอคติใด ๆ ทั้งสิ้น

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้อาจเกิดความคลาดเคลื่อนได้ โดยไม่สามารถจะควบคุมได้ อาจเนื่องมาจากตัวแปรอื่น ๆ ที่จะมีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จปริญญาตรีจากวิทยาลัยครู ซึ่งผู้วิจัยไม่ได้ศึกษาถึง เช่น เพศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของผู้สำเร็จปริญญาตรี และอายุของ ผู้บังคับบัญชา

คำจำกัดความ

การติดตามผลการปฏิบัติงาน หมายถึง การติดตามว่าผู้สำเร็จปริญญาตรีจากวิทยาลัยครูใน กรุงเทพมหานคร ที่ได้ปฏิบัติงานในโรงเรียนหรือ วิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานครนั้น ในทัศนะของ ตนเอง และผู้บังคับบัญชาว่า ผลการปฏิบัติงานของ ผู้สำเร็จปริญญาตรีดังกล่าวอยู่ในระดับใด ในด้าน

1. ความรู้ความสามารถทางวิชาการ
2. ความรู้ความสามารถพิเศษและมนุษยสัมพันธ์
3. ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่
4. บุคลิกภาพของการเป็นครู
5. การสนองความต้องการของสังคม
6. ทัศนคติต่อวิชาชีพครู

ผู้สำเร็จปริญญาตรีจากวิทยาลัยครู หมายถึง ผู้ที่สำเร็จปริญญาตรีจากวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปีการศึกษา 2518 ถึง 2520 และไม่ได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นหลังจากสำเร็จ ปริญญาตรี ในขณะที่สำเร็จได้ปฏิบัติงานในโรงเรียน หรือวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร

ผู้บังคับบัญชา หมายถึง อธิการ รองอธิการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าคณะ และหัวหน้าภาควิชา ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ ครูใหญ่ หัวหน้าสายวิชา และหัวหน้าระดับชั้นของ โรงเรียนหรือวิทยาลัยของรัฐ ในกรุงเทพมหานคร ที่ผู้สำเร็จปริญญาตรีจากวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร ปฏิบัติงานอยู่

- วิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร หมายถึง วิทยาลัยครูที่เปิดสอนถึงระดับปริญญาตรี ได้แก่ วิทยาลัยครู จันทร เกษม วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา วิทยาลัยครูพระนคร วิทยาลัยครูสวนดุสิต และวิทยาลัยครูสวนสุนันทา
- ผู้บังคับบัญชาที่มีอายุราชการต่ำ หมายถึง ผู้บังคับบัญชาที่มีอายุราชการต่ำกว่าความมีchyฐานของอายุราชการ ของผู้บังคับบัญชาทั้งหมดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
- ผู้บังคับบัญชาที่มีอายุราชการสูง หมายถึง ผู้บังคับบัญชาที่มีอายุราชการ สูงกว่าความมีchyฐานของอายุราชการ ของผู้บังคับบัญชาทั้งหมดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
- กลุ่มวิชาพิเศษ หมายถึง วิชาเอกอุตสาหกรรมศิลป์ วิชาเอกเกษตรศาสตร์ และวิชาเอกคหกรรมศาสตร์
- กลุ่มวิชาภาษา หมายถึง วิชาเอกภาษาไทย และวิชาเอกภาษาอังกฤษ
- กลุ่มวิชาสังคมศึกษา หมายถึง วิชาเอกสังคมศึกษา วิชาเอกภูมิศาสตร์ และวิชาเอกประวัติศาสตร์
- กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ หมายถึง วิชาเอกคณิตศาสตร์ วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป วิชาเอกฟิสิกส์ และวิชาเอกวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์
- โรงเรียนหรือวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร หมายถึง โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา โรงเรียนสาธิตสังกัดกรมการฝึกหัดครู วิทยาลัยครูสังกัดกรมการฝึกหัดครู วิทยาลัยเทคโนโลยี และอาชีวศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา ที่ผู้สำเร็จปริญญาตรีจากวิทยาลัยครูปฏิบัติงานอยู่ในกรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. ช่วยให้การเข้าถึงผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จปริญญาตรีจากวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร ในทัศนะของตนเอง และของผู้บังคับบัญชา

2. ช่วยให้การเข้าถึงข้อเสนอแนะของผู้บังคับบัญชา เกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพของผู้สำเร็จปริญญาตรี และข้อเสนอแนะของผู้สำเร็จปริญญาตรี เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนในวิทยาลัยครู และปัญหาในการปฏิบัติงาน

3. ช่วยให้วิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร ได้ทราบผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จปริญญาตรี เพื่อเป็นแนวทางในการให้การศึกษอบรม และปรับปรุงคุณภาพของผู้สำเร็จปริญญาตรีในรุ่นต่อไป

4. เป็นประโยชน์ต่อการจัดการฝึกหัดครูในการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในวิทยาลัยครูให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย